

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 8 lipca 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił T. L. prawa do wcześniejszej emerytury. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, iż wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 roku nie udowodnił wymaganego co najmniej 15 - letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyjął za udokumentowany ogólny staż ubezpieczeniowy wnioskodawcy na dzień 1 stycznia 1999 roku w wymiarze 25 lat, 2 miesiące i 12 dni, w tym 7 miesięcy i 20 dni okresów nieskładkowych, oraz 13 lat, 10 miesięcy i 25 dni stażu w szczególnych warunkach. Organ rentowy nie zaliczył wnioskodawcy do zatrudnienia w szczególnych warunkach okresu od dnia 2 lipca 1973 roku do dnia 15 lutego 1983 roku z uwagi na wystawienie świadectwa przez niewłaściwy podmiot oraz z uwagi na rozbieżności co do stanowiska – palacz, pracownik transportu wewnętrznego.

/decyzja - k.37 akt ZUS/

W dniu 20 lipca 2016 roku wnioskodawca złożył odwołanie od powyższej decyzji, wskazując, że jego okres pracy w szczególnych warunkach został udokumentowany.

/odwołanie k. 2/

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 4 sierpnia 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jego oddalenie, podnosząc argumentację tożsamą z zawartą w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie k. 3/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca T. L. urodził się w dniu (...).

/bezsporne wniosek – k. 1 akt ZUS/

Wnioskodawca złożył wniosek o emeryturę w dniu 3 marca 2016 roku. We wniosku wskazał, że nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

/wniosek – k. 2 akt ZUS/

Decyzją z dnia 21 marca 2016 r organ rentowy odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury, z uwagi na nieudowodnienie 15 - letniego okresu pracy w szczególnych warunkach. Organ rentowy przyjął za udowodniony okres pracy w tych warunkach w wymiarze 4 lata , 9 miesięcy, 20 dni.

/decyzja – k. 9 akt ZUS/

W dniu 21 kwietnia 2016 r wnioskodawca uzupełnił dokumentację pracowniczą z okresu zatrudnienia w (...) sp. z (...), Elektrociepłowni w Ł., Przędzalni (...). W. w Ł..

/wniosek - k. 10/

Wnioskodawca został zatrudniony w Przędzalni (...). W. w Ł. w dniu 2 lipca 1973 r, na stanowisku robotnika transportu wewnętrznego. Dowoził przędzę prządkom do maszyn. W dniu 27 kwietnia 1976 r został powołany do wojska. Po powrocie z wojska w kwietniu 1978 r rozpoczął pracę jako wózkarz.

/kserokopia karty obiegowej – k. 14, pismo – k. 15, wyciąg z książeczki wojskowej – k. 6 akt ZUS/

W okresie lipiec – sierpień 1979 r przeszedł do pracy do kotłowni, gdzie pracował jako pomocnik palacza i palacz. Wówczas podjął dodatkowo zatrudnienie w wymiarze 1/2 etatu w Przedsiębiorstwie (...), na stanowisku palacza. W sumie pracował w wymiarze 1 1/2 etatu dla obu zakładów. Jako pomocnik palacza, palacz sypał węgiel, palił w piecu tunelowym, wywoził szlakę, pilnował kotła, naprawiał, regulował, czyścił piec. Ten piec wytwarzał parę dla Przedsiębiorstwa (...), która była potrzebna do procesów technologicznych i do prasowania dla Przedsiębiorstwa (...). Były to kotły wysokopiętne, płomienicowe, przemysłowe, obsługiwane ręcznie. Kotłownia funkcjonowała cały rok. W Przedsiębiorstwie (...) niektóre urządzenia były używane przez cały rok, para była dostarczana przez cały rok do bojlerów i klimatyzacji. Wnioskodawca nie otrzymywał dodatku pieniężnego za pracę w szczególnych warunkach. Jako pomocnik palacza można było pracować bez uprawnień. Nie było różnicy w czynnościach pomiędzy palaczem a pomocnikiem.

/zeznania wnioskodawcy – e – protokół (...):38:13 w zw. z 00:10:28 – 00:24:02, zeznania świadka S. W. (1) – e - protokół – 00:26:12 – 00:35:39/

Wnioskodawca w okresie od 2 września 1979 r do 17 lutego 1980 r uczestniczył w kursie palaczy kotłowych.

/kserokopia zaświadczenia – k. 25/

W dniu 21 lutego 1983 r wnioskodawca otrzymał świadectwo pracy za okres pracy w Przędzalni (...). W. w Ł. - od dnia 2 lipca 1973 r do 15 lutego 1983 r, na stanowisku palacza, w pełnym wymiarze czasu pracy.

/kserokopia świadectwa pracy – k. 13/

W dniu 25 marca 1999 r zostało wystawione przez Archiwum Zakładowe świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, zgodnie z którym w Przędzalni (...). W. w Ł. - okresie od 2 lipca 1973 r do 15 lutego 1983 r oraz 15 kwietnia 1978 r do 15 lutego 1983 r wykonywał prace nieautomatyzowane palaczy i rusztowych kotłów parowych lub wodnych typu przemysłowego na stanowisku palacza, wymienionym w wykazie A dziale XIV poz. 1 do zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego nr 19 z dnia 6 lipca 1983 r w sprawie wykonywania w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego.

/świadectwo – k. 5 akt ZUS/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentacji osobowej ze spornego okresu pracy wnioskodawcy, jak i osobowych źródeł dowodowych w postaci zeznań wnioskodawcy oraz świadka S. W. będącego współpracownikiem wnioskodawcy w spornym okresie zatrudnienia, a zatem posiadającego wiedzę odnośnie charakteru zatrudnienia wnioskodawcy i rodzaju wykonywanych przez niego czynności. Zgromadzone dokumenty, zeznania wnioskodawcy oraz zeznania świadka nie budzą wątpliwości, co do ich wiarygodności, znajdują potwierdzenie w załączonej dokumentacji osobowej i stanowią tym samym wiarygodne źródło dowodowe. Świadek S. W., co prawda nie pamiętał, by wnioskodawca zajmował stanowisko palacza, jednak powyższe stanowisko wynika ze świadectwa pracy, bez uprawnień można było zajmować stanowisko pomocnika palacza, zakres obowiązków na stanowisku palacza i pomocnika palacza nie różnił się, a w 1980 r wnioskodawca ukończył kurs palacza.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje :

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie i jako takie skutkuje zmianą zaskarżonej decyzji.

W myśl art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2013 roku Nr 1440, z późn. zm.), ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy tj. w dniu 1 stycznia 1999 roku (art. 196 ustawy) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz,
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Zaś ust. 2 w/w przepisu (wg stanu prawnego do dnia 31 grudnia 2012 roku) stanowił, że emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Zgodnie z art. 27 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku przysługuje emerytura, jeżeli spełnili łącznie następujące warunki: osiągnęli wiek emerytalny wynoszący co najmniej 65 lat (dla mężczyzn), oraz mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat (dla mężczyzn).

Stosownie do treści art. 32 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku, będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2 – 3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1.

Według treści § 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.) za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudniania” uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia. Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn;
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Powołany wykaz wskazuje wszystkie te prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego.

W świetle § 2 ust. 1 tegoż rozporządzenia oraz zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, przy czym powyższe okoliczności pracownik jest obowiązany udowodnić (por. wyrok Sądu Najwyższego z 15 grudnia 1997 r. II UKN 417/97 – (...)) i US (...) i wyrok Sądu Najwyższego z 15 listopada 2000 r. II UKN 39/00Prok. i Prawo (...)).

Stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia okresy takiej pracy stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według określonego wzoru, lub świadectwie pracy.

W przedmiotowym stanie faktycznym nie budzi wątpliwości fakt, iż wnioskodawca spełnia przesłanki ustawowe co do: wieku – wnioskodawca ukończył 60 lat w dniu 15 czerwca 2015 roku oraz wobec treści decyzji z dnia 8 lipca 2016 roku wymaganych na dzień

1 stycznia 1999 roku okresów składkowych i nieskładkowych, braku członkostwa w otwartym funduszu emerytalnym.

W ocenie Sądu wnioskodawca spełnia również warunek, co do posiadania 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Spornym okresem w niniejszym postępowaniu był okres pracy w Przędzalni (...). W. w Ł. – od dnia 2 lipca 1973 roku do dnia 15 lutego 1983 roku. Natomiast nie był sporny okres pracy w szczególnych warunkach/charakterze uznany przez organ rentowy w łącznym wymiarze 13 lat, 10 miesięcy i 25 dni.

Regulacja § 2, statuująca ograniczenia dowodowe i obowiązująca w postępowaniu przed organem rentowym, nie ma zastosowania w postępowaniu odwoławczym przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych. W konsekwencji okoliczność i okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach Sąd uprawniony jest ustalać także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy, w tym zeznaniami świadków (por. uchwała Sądu Najwyższego z 27 maja 1985 r. sygn. III UZP 5/85 – LEX 14635, uchwała Sądu Najwyższego z 10 marca 1984 r. III UZP 6/84 – LEX 14625).

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na okoliczność pracy wykonywanej przez wnioskodawcę w szczególnych warunkach dopuścił dowód z zeznań świadka i z przesłuchania wnioskodawcy oraz przeprowadził dowód z dokumentacji osobowej ze spornego okresów zatrudnienia.

Analiza treści wykazu A do powołanego rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku wskazuje, że wymienione w pkt 1 działu XIV prace nie zautomatyzowanych palaczy i rusztowych kotłów parowych lub wodnych typu przemysłowego są pracami w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Pomocnicze znaczenie w tym zakresie stanowi wykaz zawarty załączniku nr 1 do zarządzenia nr 7 Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 7 lipca 1987 r w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego. /Dz.Urz.MG.1987.4.7/ - dział XIV poz. 1 pkt. 4, a poprzednio działu XIV poz. 1 pkt. 4 Zarządzenia Nr 19 z dnia 6 sierpnia 1983 r.w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego/ Dz.Urz.MG.1983.1.2/.

Podkreślić w tym miejscu należy, że ustawodawca w obecnie obowiązujących przepisach celowo odszedł od szczegółowego określania stanowisk pracy, skupiając się na zakresach obowiązków, bowiem nazwy stanowisk pracy mogły być bardzo różne w zależności od zakładu pracy. Ponadto ustalano je często na długo przed wejściem w życie przepisów określających pracę w warunkach szczególnych. Z tej przyczyny Sąd ma nie tylko prawo, ale i obowiązek ustalać rzeczywisty zakres obowiązków, bez względu na nazwę stanowiska.

Dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzanej mu pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 czerwca 2011 r. I UK 393/10).

Jak wynika ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wnioskodawca został zatrudniony w Przędzalni (...). W. w Ł. w dniu 2 lipca 1973 r, na stanowisku robotnika transportu wewnętrznego. Dowodził prądę prądkom do maszyn. W dniu 27 kwietnia 1976 r został powołany do wojska. Po powrocie z wojska w kwietniu 1978 r rozpoczął pracę jako wózkarz. Jednak w okresie lipiec – sierpień 1979 r przeszedł do pracy do kotłowni, gdzie pracował jako pomocnik palacza i palacz. Wówczas podjął dodatkowo zatrudnienie w wymiarze 1/2 etatu w Przedsiębiorstwie (...), na stanowisku palacza, co potwierdza jego zeznania w zakresie podjęcia pracy w kotłowni. W sumie pracował w wymiarze 1 1/2 etatu dla obu zakładów. Jako pomocnik palacza, palacz sypał węgiel, palił w piecu tunelowym, wywoził szlakę, pilnował kotła, naprawiał, regulował, czyścił piec. Przy czym ten piec wytwarzał parę dla Przedsiębiorstwa (...), która była potrzebna do procesów technologicznych i do prasowania dla Przedsiębiorstwa (...). Były to kotły wysokoprzężne,

plomienicowe, przemysłowe, obsługiwane ręcznie. Kotłownia funkcjonowała cały rok. W Przedsiębiorstwie (...) niektóre urządzenia były używane przez cały rok, para była dostarczana przez cały rok do bojlerów i klimatyzacji. Jako pomocnik palacza można było pracować bez uprawnień, co jest istotne z punktu widzenia późniejszego ukończenia kursu palacza. A jednocześnie nie było różnicy w czynnościach pomiędzy palaczem a pomocnikiem.

W dniu 21 lutego 1983 r wnioskodawca otrzymał świadectwo pracy za okres pracy w Przędzalni (...). W. w Ł. - od dnia 2 lipca 1973 r do 15 lutego 1983 r, na stanowisku palacza, w pełnym wymiarze czasu pracy.

W ocenie Sądu wnioskodawca wykazał, że od sierpnia 1979 r zajmował stanowisko pomocnika palacza, a następnie palacza.

Z zeznań wnioskodawcy i świadka, wynika, iż skarżący w trakcie zatrudnienia na stanowisku pomocnika wykonywał takie same czynności jak palacz, a różnica w ich pracy sprowadzała się do zakresu odpowiedzialności, nie zaś do zakresu obowiązków. Palacz był bowiem odpowiedzialny za urządzenia znajdujące się w kotłowni. Wnioskodawca w spornym okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obsługiwał kotły typu przemysłowego, również w okresie letnim, gdyż wówczas służyły one obsługi klimatyzacji i bojlerów.

W ocenie Sądu, w powyższym okresie (sierpień 1979 r – 15 lutego 1983 r) wnioskodawca wykonywał zatem prace wymienione w wykazie A dział XIV pkt. 1, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, czyli prace określone jako „prace nie zautomatyzowanych palaczy i rusztowych kotłów parowych lub wodnych typu przemysłowego” i zaliczane są do prac wykonywanych w warunkach szczególnych.

Wskazać należy, że istotnym warunkiem przyznania świadczenia z tytułu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach jest stwierdzenie w ramach pełnego wymiaru czasu pracy oddziaływania szkodliwych warunków na organizm pracownika. R. legis instytucji przewidzianej w art. 32 ustawy z 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS opiera się na założeniu, że praca wykonywana w szczególnych warunkach przyczynia się do szybszego obniżenia wydolności organizmu, stąd też osoba wykonująca taką pracę ma prawo do emerytury wcześniej niż inni ubezpieczeni. Jak wynika z powyższego chodzi zatem

o charakter i warunki, w jakich dana praca jest wykonywana. Zdaniem Sądu w przedmiotowej sprawie wykazano, że wnioskodawca pracując na wspomnianych stanowiskach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, faktycznie wykonywał pracę w szczególnych warunkach przyczyniających się do szybszego obniżenia wydolności jego organizmu. Podkreślenia wymaga, że praca w warunkach szczególnych ma być, zgodnie z cytowanym przepisem, wykonywana stale, czyli ma to być podstawowe, zasadnicze zajęcie pracownika.

Reasumując Sąd przyjął, iż wnioskodawca posiada okres zatrudnienia w warunkach szczególnych w wymiarze przekraczającym 15 lat oraz spełnia pozostałe przesłanki do nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku.

Na mocy art. 129 ust. 1 ustawy świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu. Wnioskodawca złożył wniosek o emeryturę w dniu 3 marca 2016 roku, wiek 60 lat ukończył w dniu 15 czerwca 2015 roku, zaś w dniu 18 kwietnia 2016 roku uzupełnił dokumentację poprzez złożenie dokumentu pozwalającego ustalić staż pracy w szczególnych warunkach, który to dzień należy przyjąć za dzień złożenia wniosku o emeryturę. W związku z powyższym prawo do emerytury należało wnioskodawcy przyznać od dnia 1 kwietnia 2016 tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak w sentencji.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi organu rentowego wraz z aktami rentowymi.